Kif tinduna u tiġġieled id-**diż**informazzjoni

© Freepik

X’se nitgħallmu?

X’INHI	KIF	KIF
d-diżinformazzjoni?	taħdem?	għandi nirreaġixxi?

© Freepik

L-EWWEL PARTI

X'inhi d-diżinformazzjoni?

© Freepik

L-Ewwel Parti: X’inhi d-diżinformazzjoni?

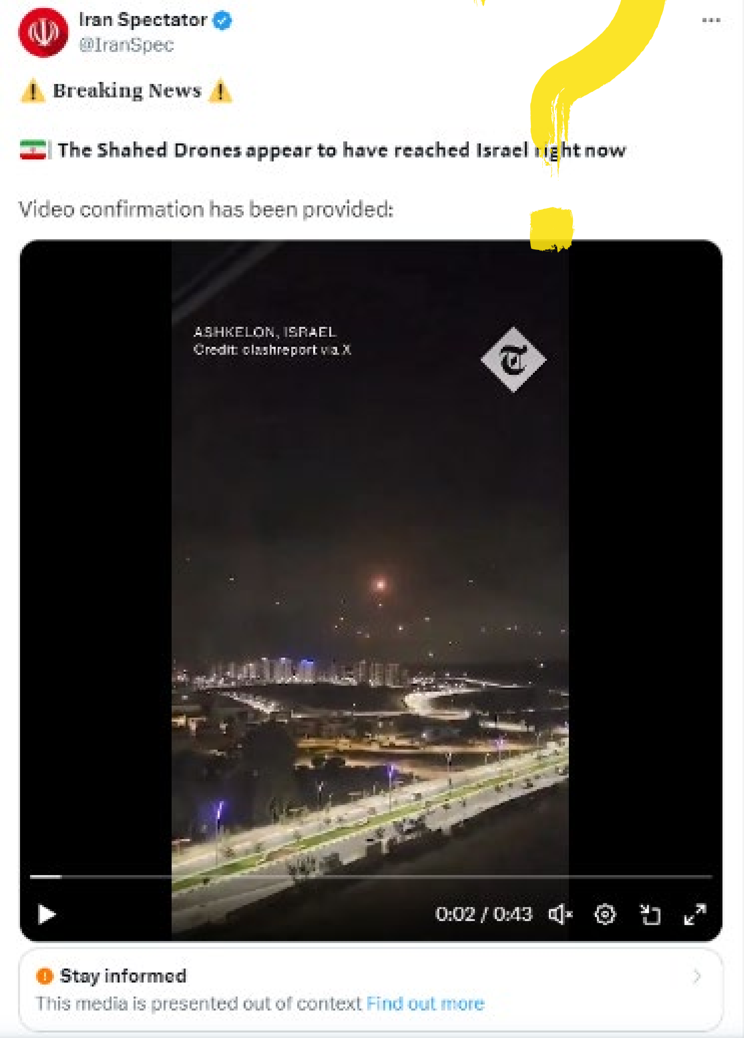

GĦALIEX hawn min ixerred informazzjoni li mhix vera?

- B'*ċajta* → Satira u Umoriżmu
- Għax verament *jemmnuha* → Miżinformazzjoni
- Għax iridu *jqarrqu* bin-nies → Diżinformazzjoni

L-ewwel parti: X'inhi d-diżinformazzjoni?

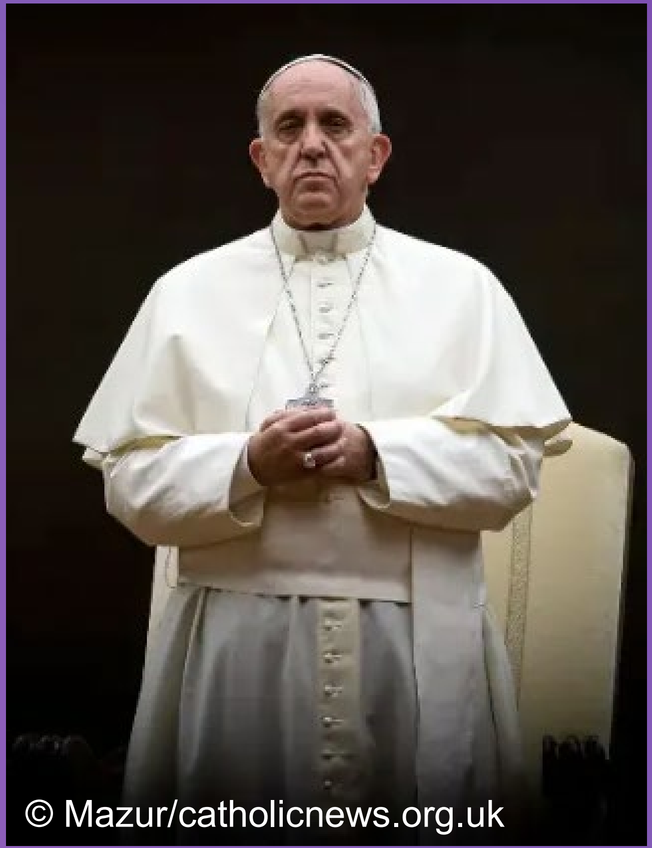

Il-Papa liebes ġakketta tal-puffer tad-ditta

➔ **Umoriżmu**

“5G ikkawżat u xerdet il-coronavirus”

Din id-diżinformazzjoni qed tinqeda:

- bit-teoriji ta’ komplott eżistenti dwar l-impatti preżunti fuq is-saħħa tal-5G;
- bl-inċertezza u l-biża’ fl-ewwel jiem tal-pandemija.

Konsegwenzi:

- Vandaliżmu fuq torrijiet tal-5G;
- Interruzzjoni fis-servizzi tat-telekomunikazzjoni;
- Fastidju lill-impjegati tas-servizzi tat-telekomunikazzjoni.

➔ **Miżinformazzjoni**

© Freepik

L-Ewwel Parti: X'inhi d-diżinformazzjoni?

Jien omm minn Odesa, l-Ukrajna.

Jien il-Viċi President ta' fondazzjoni reliġjuża Russa.

Jien avukat minn Donetsk, l-Ukrajna.

Jien ċittadina ta' Kharkiv, l-Ukrajna.

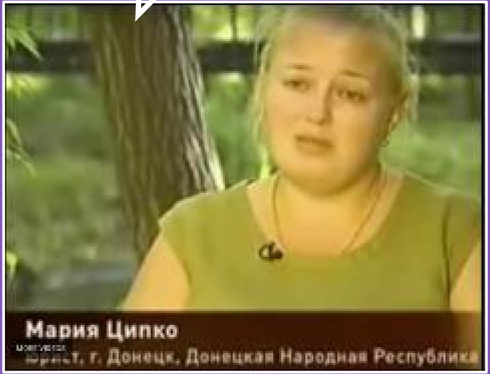

! L-istess persuna tippoża ta' persuni differenti.

➔ Diżinformazzjoni

Sors tal-Immaġni – vesti-ukr, stopfake.org, stopfake.org, YouTube.

IT-TIENI PARTI

Kif taħdem id-diżinformazzjoni?

© Freepik

L-għan tad-diżinformazzjoni mhuwiex neċessarjament li tikkonvinċi, iżda li tħawwad.
It-tattiki jinkludu:

Ħrib mis-suġġett tibdel l-attenzjoni lejn kwistjonijiet li ma għandhomx x'jaqsmu, jew li huma relatati mill-bogħod.

Żufjett twaqqa' għaċ-ċajt lil min "jiddubita"; bis-sarkażmu.

Toħloq persuna tat-tiben billi timmiżrappreżenta l-pożizzjoni ta' ħaddieħor u jattakkaha.

Wisq dettalji żejda distrazzjoni minn dak li huwa importanti

Attakk tbeżża' lil "min ikunu dubbjuż" b'lingwaġġ aggressiv jew umiljanti.

© Freepik

It-tieni parti: Kif taħdem id-diżinformazzjoni?

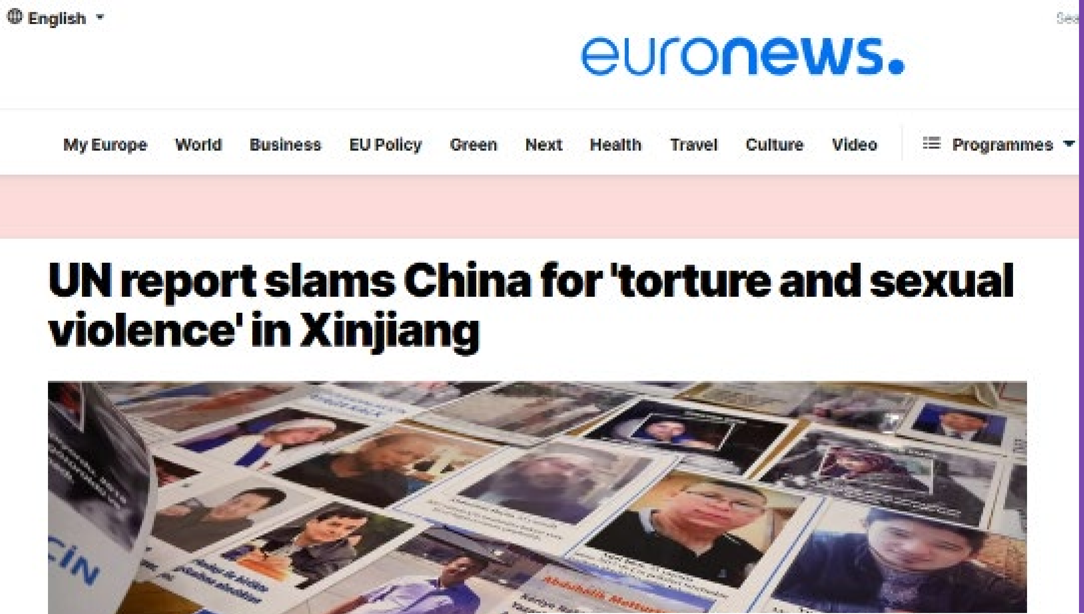

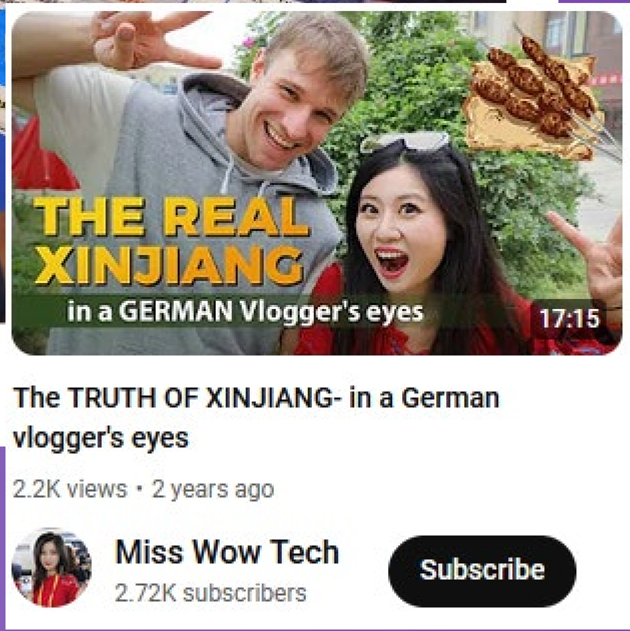

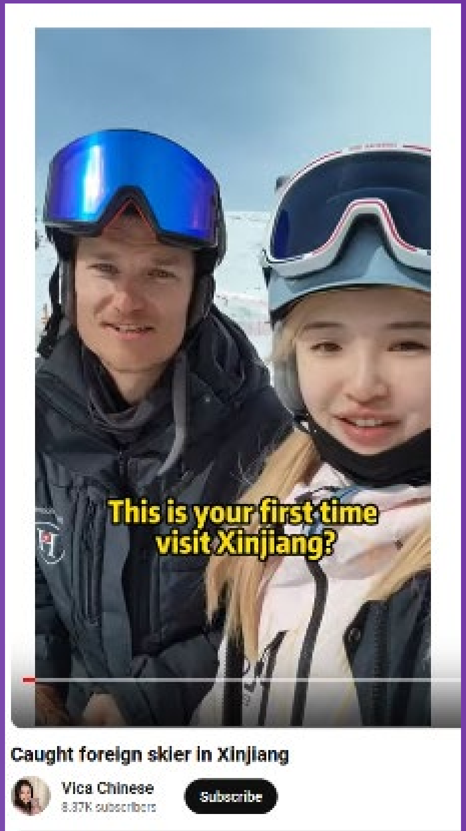

Id-diżinformazzjoni mhijiex biss fuq il-midja soċjali —
teżisti wkoll fil-midja tradizzjonali

It-tieni parti: Kif taħdem id-diżinformazzjoni?

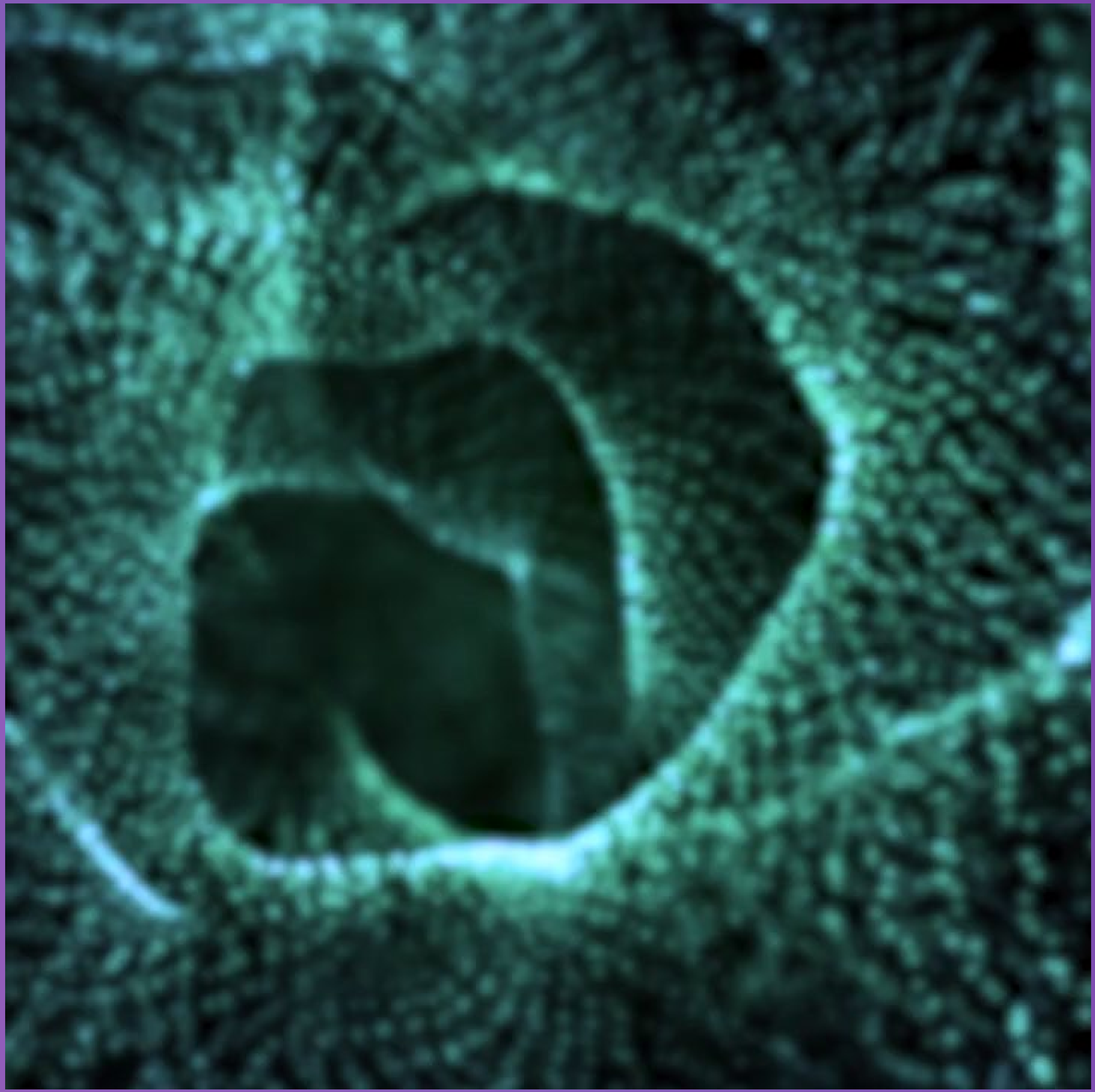

It-tieni parti: Kif taħdem id-diżinformazzjoni?

IT-TIELET PARTI

Kif għandek tirrispondi għad-diżinformazzjoni?

© Freepik

It-tielet parti: Kif għandek tirrispondi għad-diżinformazzjoni?

Taqax għaliha, tirreaġġixxix!

Ieqaf

Aħseb

Meta jkollok dubju ċċekkja

l-kontenut
it-titlu u l-kontenut jaqblu?
Il-kontenut jagħmel sens?

l-mezz / URL
huwa affidabbli?
Huwa dak li taħseb li hu?

l-awtur
huma affidabbli/kwalifikati?

d-data
meta ġie ppubblikat?

l-immaġni
fil-fatt turi dak li qed tgħid?

sorsi oħra
hemm sorsi oħra li qed jirrapportaw dwar din l-istorja? Liema?

Kun af il-preġudizzji tiegħek innifsek!

Aħseb qabel tixxerja mal-oħrajn

Kif TISTA’ tikkontribwixxi għall-ġlieda kontra d-diżinformazzjoni?

Temminx dak kollu li tisma’

Aħseb b’mod kritiku, iċċekkja s-sorsi tiegħek u ftakar biex tieqaf u tirrifletti qabel ma tirreaġixxi.

Issensibilizza

Ixxerja dak li tgħallimt mal-ħbieb u l-familja, IŻDA…

Twaqqax nies għaż-żufjett

Kun empatiku u pprova ifhem lil min jemmen d-diżinformazzjoni. Il-konfrontazzjoni rarament tikkonvinċi lil xi ħadd!

© Freepik

Verifikaturi tal-fatti

- L-International Fact-Checking Network jipprovdi lista ta' organizzazzjonijiet tal-verifika tal-fatti li ffirmaw il-Kodiċi tal-Prinċipji tal-IFCN.
- Il-European Fact-Checking Strandards Network
- Fittex verifiki tal-fatti online dwar suġġett jew persuna b' Google's Fact Check Explorer
- Ara l-konfutazzjonijiet tad-diżinformazzjoni fuq EUvsDisinfo.eu
- L-EDMO (European Digital Media Observatory) jimmonitorja u jirreaġixxi għad-diżinformazzjoni permezz taċ-ċentri tiegħu madwar l-UE.

© Freepik

Riżorsi nazzjonali tal-verifika tal-fatti

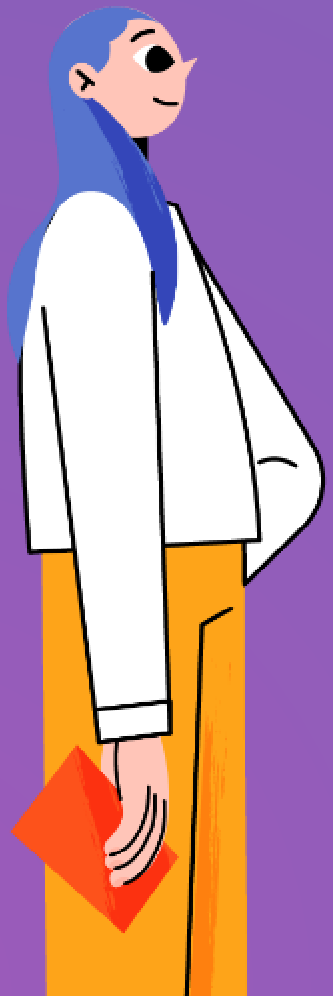

L-AWSTRIJA u l-ĠERMANJA	GADMO
Il-BELĠJU u n-NETHERLANDS	BENEDMO
Il-BELĠJU u l-LUSSEMBURGU	EDMO BELUX
Il-BULGARIJA u r-RUMANIJA	BROD
Il-KROAZJA u s-SLOVENJA	ADMO
ĊIPRU, il-GREĊJA u MALTA	MEDDMO
Iċ-ĊEKJA, is-SLOVAKKJA u l-POLONJA	CEDMO

id-DANIMARKA, il-FINLANDJA u l-IŻVEZJA	NORDIS
L-ESTONJA, il-LATVJA u l-LITWANJA	BECID
FRANZA	DE FACTO
L-UNGERIJA	HDMO
L-IRLANDA	EDMO Ireland
L-ITALJA	IDMO
Il-PORTUGALL u SPANJA	Iberifier

© Freepik

X'INHI TAGĦMEL L-UE?

Qed taħdem mal-pjattaformi tal-midja soċjali
(eż. biex jiġi minimizzat it-tixrid tal-informazzjoni falza jew li tagħmel il-ħsara u biex jiġu protetti l-utenti)

Qed taħdem mas-sħab tagħha
(eż. pajjiżi tal-UE u pajjiżi oħra, organizzazzjonijiet internazzjonali)

Qed tippromwovi l-aċċess għall-informazzjoni
(eż. tappoġġa l-litteriżmu medjatiku, il-midja indipendenti u l-verifikaturi tal-fatti)

Sensibilizzazzjoni u komunikazzjoni
(eż. tofferi informazzjoni affidabbli, tikxef u timpedixxi d-diżinformazzjoni)

IR-RABA' PARTI

Ħidma

© Freepik

Ir-raba' parti: Ħidma

Inqasmu fi gruppi

Ħudu l-każijiet ta' studju u l-kompiti tagħkom

Ippreparaw preżentazzjoni

Ittestja dak li tgħallimt f’logħba

Il-Bad News Game

(disponibbli f’diversi lingwi, għall-etijiet minn 14-il sena l ’fuq), tieħu r-rwol ta’ xi ħadd li jxerred il-miżinformazzjoni online.

Il-Bad News Game for Kids

(disponibbli f’inqas lingwi, għall-etajiet minn 8 snin ’il fuq)

Il-Cat Park

(bl-Ingliż, il-Franċiż, l-Olandiż u r-Russu; etajiet minn 15-il sena), tingħata l-kompitu li tbiddel l-opinjoni pubblika kontra park ippjanat bl-użu ta’ tekniki komuni ta’ diżinformazzjoni.

© Freepik

Sorsi:

- Illustrazzjonijiet minn upklyak fuq Freepik (slides 1,2,3,7,9,10,15,16,18,19,20,22,23,24)
- Slide numru 4:
    - Post fuq il-midja soċjali dwar laqgħa bejn Olivia Rodrigo u Sabrina Carpenter: https://twitter.com/PopBase/status/1521984278057218050?lang=en
    - Filmat dwar l-Iron dome qed tiġi attivata: (3) Iran Spectator fuq X: "